

Język czeski – wymowa

Martin Adámek

Náchod, www.adamek.cz

Souhlásky – Spółgłoski

Tvrdé – Twarde

Miękké – Miękkie

Obojetné – Obojętne

Tvrdé souhlásky – Twarde Spółgłoski

- h, ch, k, r, d, t, n
- Oryginalne czeskie słowa (nie z języka obcego):
  - [i] po twardej spółgłosce: »y«, nie »i«
- **K!**

Měkké souhlásky – Miękkie Spółgłoski

- Prostsze niż w polskim
  - tylko č; nie ć vs cz
  - tak samo š, ž
- Ž, Š, Č, Ř, C, J, D', T', Ň
- Oryginalne czeskie słowa (nie z języka obcego):
  - [i] po miękkiej spółgłosce: »i«, nie »y«
  - po »c« pod koniec słowa wyjątkowo »y«
też w czeskich słowach
(ale ciągle de jure miękka spółgłoska)

Měkké souhlásky – Miękkie Spółgłoski

- ž, š, č, ř, c, j, d', t', ň
- » ˇ « = „háček“

Škoda 1203; Węgry, 2013

2x logo:
internet

Czeska głoska	Jak czytać
ž	ž/rz .. ž .... ž
š	sz .. š .... ś
č	cz .. č .... ć
ř	Unikalna czeska głoska, najbliżej ma do »r« (ale daleko) „Například: Řeka, moře.“
d'	jak »dzi« (np. w „dziękuje“ albo „dzień“), ale mniej tego »z«
t'	t .. t' .. ć
ň	ń (zupełnie dokładnie; np. jak „nic“, „dzień“)

Obojetné souhlásky – Obojętne Spółgłoski

- b, f, l (L), m, p, s, v, z
- Kolejne może być »i« oraz »y«
- „fyzika“, „analytik“, „situace“

Obojetné souhlásky – Obojętne Spółgłoski

Jednak...

- Koncówki czasowników w czasie przeszłym
  - Muži chodili, psi chodili
  - Stromy stály, domy stály
  - Ženy chodily
  - Děti chodily
  - nie mamy ł => [li] = [ly]
  - slyšet, mlýn
  - myslet, mýlit se, myš
  - kopyto
  - syn, sýr
  - vy, zvyk, vysoký
  - jazyk
- Czeskie (słowiańskie) słowa zwykle tak samo – np.:
  - být = być
  - bít = bić
  - mýt = myć
  - mít = mieć
  - pil = pił
  - pyl ~ pył
  - Vít ~ Wit
  - výt = wyć
- Któreś końcówki rzeczowników i przymiotników
  - Jeden malý chlapec vidí, jak jiní dva malí chlapci jdou do školy.

Spółgłoski: Wpływ »i«

- Zrobi miękką głoskę tylko czasami !

zi, si, ci

Zi, si, ci

- **ciągle zwykłe z, s, c !!!**

- Březinka, zima, benzín
- prosit, pověsit, sirka
- policie, cíl

- [zi] = [zy], [si] = [sy], [ci] = [cy]
- miękka wymowa (ž, š, č) tylko z haczkem
– židle, šířka, čili

Ri, ji

- nie ma zmiany – ciągle r, j
- Marie, Rio, ribstole
- Jindřich, jitrocel

Di, ti, ni

- w czeskich słowach miękka wymowa
- [dʲi], [tʲi], [ňi]
  - piszemy zawsze di, ti, ni
- **divadlo, divoký, dítě, vidím, rodina, ...** [dʲ]
- **tisíc, tisk, tatínek, náměstí, ...** [tʲ]
- **nic, nikdo, nemocnice, jarní, první, ...** [ň]

Spólgłoski: Wpływ »i«

Zikmund si cídí dýku.

Čistí její širokou čepel.

Riskoval už tisícrát.

Neživí ho nic jiného než zločin.

Ty noviny jsou jenom o něm.

Di, ti, ni – Wyrazy obce [y]

- Nawet di, ti, ni utrzymuje podstawową twardą wymowę
  - rádio, disk(otéka), **digitální**, dilema, dikobraz, spedice, expedice, pediatrie, diverzifikace, diskutovat, recidiva, Edison, Edinburgh, ...
  - titul, gramatika, lokomotiva, tinktura, politika, akustika, **matematika**, taktika, textil, optimista, efektivita, festival, pozitivně, aktivní...
  - **Monika**, ministr, unikát, **univerzita**, **technika**, **organizovat**, nivelace, tenis, munice, **piknik**, **komunikace**, unie, nitro, filharmonie, Albánie, ...
  - **studovat** ! (bez „i“)

Samohlásky – Samogłoski

- Łatwiejsze
  - Żadne ogónki – nie mamy nosówek
  - Nie ma kreskowanego ~~ó = [u]~~
    - o ciągle o
    - u ciągle u

Samohlásky – Samogłoski

Byt.
Čili.
Klid.

Krátké Krótkie	a	e	i	o	u	y	ě
Dlouhé Długie	á	é	í	ó	ú, ů	ý	–

Být.
Čílí se.
Klíť.

**Dvojhlaska
Dwugłoska**

ou
[jak -ą w PL]

Jedou nakoupit.

**Dwugłoski
(Wyrazy obce)**

Auto má evropské pneumatiky.

Samohlásky – Samogłoski

- táta, máma, káva, kráva
mám, Novák, spěchám
- malá, z mála
- vedle, velké
- umím
- kiwi, kvílí
- Bali, balí
- pití, píti
- píli, pílí
- pili, pily, pyly
- sólo, pólo, voda, óda
- Úpa, úplně, skútr
- kufr, kůň, nůž, nuže
- bit, byt
- bít, být
- bití, bytí
- bíti, býti
- Martin Adámek
=>
adamek.cz
[adámek tečka cézet]

U sta hromů, domů půjdu kolem domu duchů.

Samohlásky – Samogłoski

- zapomenout, propadnout
- kouká / kuka
- louka / luka
- mouka / muka
- soud / sud

Mám malou louku.

Mám svou dobrou ženu.

Přídavná jména – Przymiotniki

- Przymiotnik, 1. przypadek,
koniec słowa: Długa samogłoska
  - Muž: Malý, velký, mladý, starý, ...
  - Muži: Malí, velcí, mladí, staří, ...
  - Žena: Malá, velká, mladá, stará, ...
  - Ženy: Malé, velké, mladé, staré, ...
  - Dítě/děti: Malé, velké, mladé, staré, ...
  - Kdokoliv: Moderní, jarní, ...

ě

- dě, tě, ně
  - [d'ɛ], [t'ɛ], [ɲɛ]
    - tak nie piszemy;
zawsze »-ě«
    - ně = [ɲɛ] = [nie]_{PL}
  - Někteří děti se těší na neděli.
Obzvláště Čeněk.
Někdo mu dal nějaký zvláštní podnět.
Ještě neviděl ještěřku.
  - Zdeněk čeká na Čeňka, zatímco jinde
Čeněk čeká na Zdeňka.

ě

- mě

- [mě] = [mně] = [mnie]_{PL}

- mě ≠ mně (!)

- Zavolá mně a zeptá se mě,
jestli tento měsíc pojedeme měřit do města.
Samozřejmě. Na náměstí. Nezměnil jsem to.

- Zavolej mně,
sejdeme se u mě
a půjdeme za uměním.

- Jsem s tím srozuměn,
bude to tak rozumnější.

ě

- bě, pě, vě, fě

- ě: [je]

- objednat
oběd

- Běžec se běží naobědvat.

- Vysvětluje, že v protivětru se běhá obtížně.

- Pěstitel marně hrozí pěstí světu a běduje, větší déšť nepřišel, jen slabě kape.

- Pěší turista slepě věří mapě. Nesměj se mně!

- Věra sveřepě sedí na Vrbě, věští a šíří zvěsti.

- na harfě, Fědorov

[o sobě]
= [o sobie]

[v mapě]
= [w mapie]

[Varšavě]
= [Warszawie]

-ie, -ii

- Policie = [policije]
- Akademie = [akademije]
- Historie = [historije]
- Ekonomie = [ekonomije]
- Lucie = [lucije]
- ...
- Policii = [policiji]
- Akademii = [akademiji]
- Historii = [historiji]
- Ekonomii = [ekonomiji]
- Lucii = [luciji]
- **Evropská unie** diskutuje o **ekologii**.
Ve foyer je **filharmonie**, **Anglie**, **Itálie** a **Francie**.
Jednání ignoruje **Skandinávie**. **Albánie** protestuje.
- **Pacient**

-ce, -ci

• restaurace	za restauraci	v restauraci
• nemocnice	pro nemocnici	v nemocnici
• situace	situaci	v situaci
• munice	munici	pro munici
• expedice	na expedici	na expedici
• prohibice	prohibici	při prohibici
• inaugurace	na inauguraci	na inauguraci
• konference	na konferenci	na konferenci

-j, -ji

- kolej : na koleji
- olej : v oleji
- trolej : na troleji
- tramvaj (ta !) : na tramvaji

- umyj : umyji
- poděkuj : poděkuji
- ...

ú, ů

- úkol, úlet, úbytek, úplný, úl, úterý, úřad, ...
- úhel, úhelník
  - trojúhelník
- Nedá se uprosit.
  - neúprosný
- úplný
  - neúplný
- úrok
  - zúročit
- úkol
  - zaúkolovat
- ...

- dům, kůň, vůz, nůž, ...
  - CS: »ů« ~ PL: »ó«
    - nůž = nóż
    - stůl = stół
  - CS: »ů« ~ PL: »o«
    - kůň = koń
    - dům = dom
- domů, sobů, hradů, ...
  - Pět domů = Pięć domów, ...
- skútr, túra, léčebná kúra, ...
  - Pět skútrů
- tú-tú

Spólgłoski: Różnice

V, W

Zvykle zwykle »v«

- Václav, Pavel a Miroslav vědí, že novinářům není vhodné věřit všechno, protože si pravidelně vymýšlejí. Mají zvyk překroutit pravdu už v názvu svého výstupu. Někdy navíc vlastně vypustí nepravdu i vědci. Kvůli střihu se nedá věřit ani videozáznamu v televizi. Ale významné většině veřejnosti to nevysvětlíš. Obávám se, že ta ty výmysly vezme jako hotovou věc. Tímto jsem si v rámci výuky vylil srdce. Mám čisté svědomí, že jsem všechny varoval.

Martin Adámek, Náchod

VZV – Vysokozdvížený vozík

V, W

Obce słowa »w«

- William, Wimbledon
- Volkswagen, Wolfsburg, Wartburg, Williams, FSO Warszawa
- Whisky [**v**isky] !
- Washington, Waterloo
- Windows, Word, Swatch, ...
- Wikipedie (encyklopedie) !
- Whitworthův závit, Wankelův motor, Wagnerovo kladívko
- wehrmacht
- watt, kilowatt, watthodina, wattmetr, ...
- kiwi
- waldorfská škola
- web, webmaster, webař, webinář, webový, ...
- wolfram
- western, windsurfing
- ...

Obce słowa »w« albo »v«

- Schwarz systém,
Švarc systém
- ...

Obce słowa »v«

- Varšava, Vratislav, Valbřich, Vambeřice, Katovice, Vídeň, ...
- Volha
- **bovden** (bowden)
- vigvam
- **víkend**

™/®

- Použité názvy (nejen na této obrazovce) mohou být ochranné známky nebo registrované ochranné známky svých případných vlastníků.
- Użyte nazwy (nie tylko na tym ekranie) mogą być znakami towarowymi albo znakami zarejestrowania swoich ewentualnych właścicieli.

V, W

- v [vé]
- w [dvojité vé]
- www. [vé vé vé tečka]

- víkend [**víkend**] !

Ł nie istnieje

- Wszędzie proste L
- Například:
  - Malý chlapec přečetl slovo.
  - průmysl
  - Michal, Pavel
  - Kladsko, Valbřich, Vratislav

Wyrazy obce: X

- text, textová zpráva, kontext
- fax, telex, xero papír
- expres, perex, maximálně (max.)
- extrakt, extra, exaktní, expresivní, exemplární
- taxi, taxík, boxer
- textil, existence, exekuce, xylofon, roxory
- expedice, expozice, exhibice, exkomunikace, exteriér, exploze
- exmanželka, na ex, exitus, exodus, Exodus
- Alexandr(a), ...

Wyrazy obce »x« – ~~ks~~

Spólgłoski: 2 → [1]

Zwykle 1:

- Anna
- Měkký
- Mekka
- Leccos
- Netto, brutto
- Pizza
- S rodinou máme rodinnou farmu.

Dla jasnego znaczenia 2:

- poddaný ≠ podaný
- nejjistější ≠ nejistější
- nejjasnější ≠ nejasnější
- ...

Šikmá věž v pizze
Krzywa Wieża w Pizze
Leaning Tower of Pizza
Torre pendente di pizza

Samogłoski 2:

- naaranżovaný
- neefektivní
- přeexponovaný
- poohlédnout se
- ...

Spólgłoski: 1

Piszemy (i czytamy) 1 »n«:

- Zuzana
- ceník
- deník
- inovace
- jiný
- ...

Spółgłoski: []

Být (= być)_{PL}:

- já   jsem   [jsem]   [sem]
- ty   jsi   [jsi]   [si]
- potocznie → seš   [seš]
- on   je   [je]

- my   jsme   [jsme]   [sme]
- vy   jste   [jste]   [ste]
- oni   jsou   [jsou]   [sou] = [sa]_{PL}

Dcera (= córka)_{PL}   [dcera]   [cera]

...

H, Ch

- h
  - głoska dźwięczna
  - gardło, więzadła
- ch
  - głoska bezdźwięczna
  - usta
chl ad	=	ch łód
h lad	=	g łód

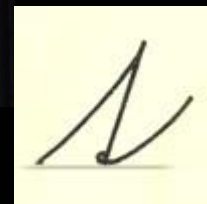
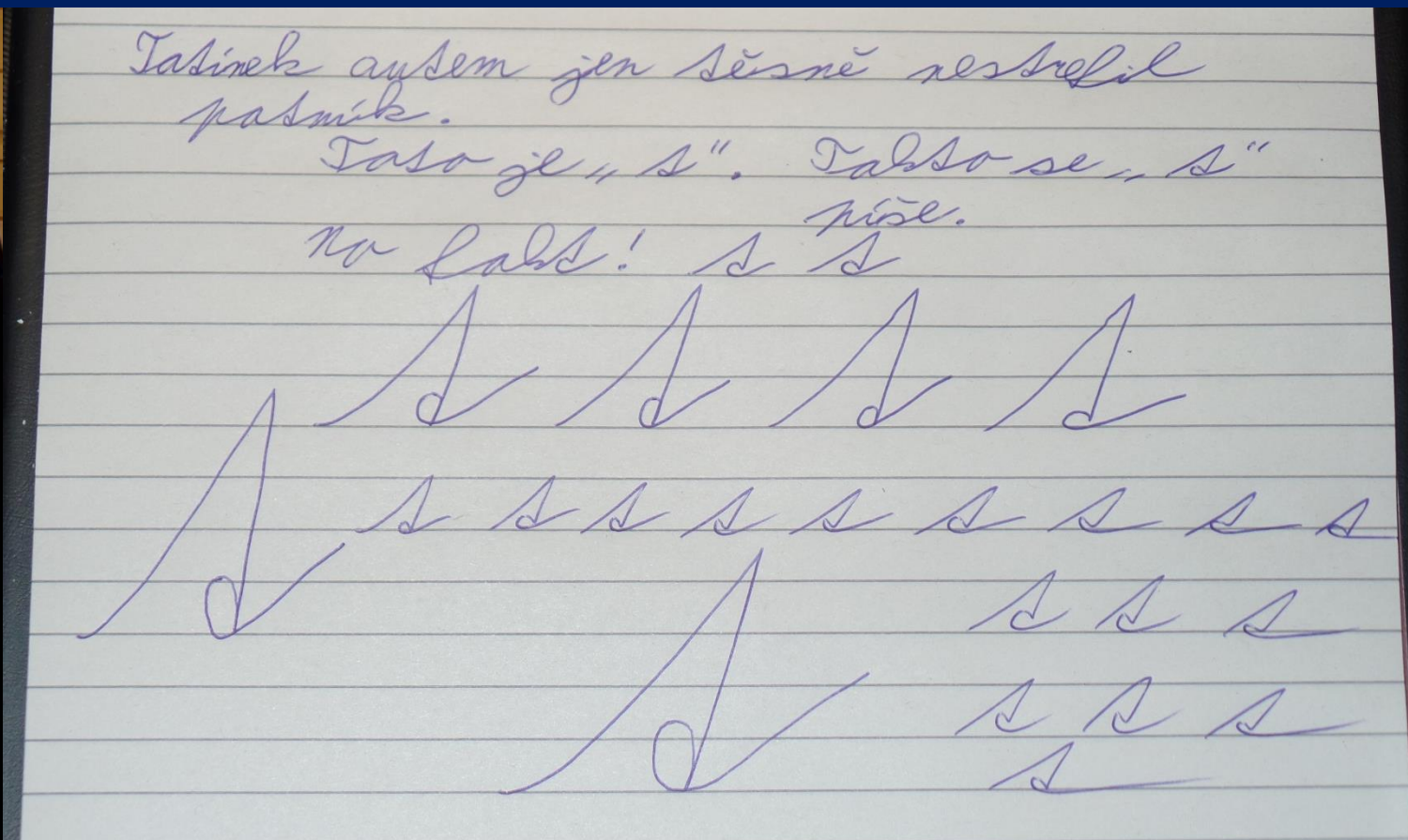
Ch

Cate słowo wersalikami – CH:

- Duże »ch« (wersalik):
  - »Ch« (nie »CH«)
  - „Chrudim“, „Chroust“

Literka »t« Pisana Ręką

- Drukowane zwykle:
» T «, » t «

»Z«

(drukowane, ale pisane ręką)

- »Z«, »z«
- »Z̄«, »z̄«
(z kreską przez siebie)
  - zwykle »z«,
ta sama literka
    - to samo znaczenie, ta sama wymowa
    - inny kształt zapisu
- »Ž« zawsze » Ǟ «
  - »Š«, »Č«

„rz” [r, z]

- Dwie literki, dwie głoski
  - konkurz, mrzák, mrzout, mrzutý, mrzne
  - mrznout (cs) = marznąć (pl)
  - **kurz** (cs) = kurs (cs) = kurs (pl)
- (W czeskim dwuznak tylko „ch“)

Wyrazy obce

- Zapis oryginalny => Wymowa oryginalna
  - New York
  - hamburger
  - management
    - [menežment]
- Zapis czeski => Wymowa czeska
  - víkend (!!!)
  - Mexiko
  - manažer
    - [manažer]

Hláskování – Literowanie

j	je
y	ypsilon
x	iks
v	vé
w	dvojité vé
h	há
ch	chá
zero	nula

Literki i Słownictwo

Literki i Słownictwo: ou

- »ou« w czeskim ~ »ą« w polskim
  - louka = ląka
  - soud = sąd
  - mouka = mąka
  - soused = sąsiad
  - koupat se = kąpać się

  - malou = małą
  - oni mohou = oni mogą
- »ou« w czeskim ~ »ę« w polskim
  - hloubka = głębokość
- »ou« w czeskim ~ »u« w polskim
  - koupit = kupić

Literki i Słownictwo: u

- »u« w czeskim ~ »ę« w polskim
  - ruka = ręka
  - dubový = dębowy
  - hluboký = głęboki
  - tupý = tępy
  - puknout = pęknać
  - všude = wszędzie
  - tudy = tedy
  - budu = będę
  - bude = będzie
- »u« w czeskim ~ »ą« w polskim
  - dub = dąb

Literki i Słownictwo: h

• »h«	~	»g«
– Praha	=	Praga
– noha	=	noga
– ohřát	=	ogrzać
– já mohu	=	ja mogę
– oni mohou	=	oni mogą

Literki i Słownictwo: h, g → z

»h«	→	»z«	»g«	=>	»dz«
Praha		v Praze	Praga		w Pradze
noha		na noze	noga		na nodze

»g«	=>	»z«	»g«	=>	»dz«
jóga		o józe	joga		o jodze
krav maga		o krav maze	krav maga		o krav madze

»h«	=>	»ż«	»g«	=>	»ż«
já mohu, oni mohou		ty můžeš, on může, my můžeme, vy můžete	ja mogę, oni mogą		ty możesz, on może, my możemy, wy możecie

Literki i Słownictwo: ž, ř

- »ž« ~ »ż«
  - žába = żaba
  - žal = żal
  - živý = żywy
  - může = może
  - ...
- »ř« ~ »rz« [ż]
  - moře = morze
  - řeka = rzeka
  - ohřát = ogrzać
  - zřídka = rzadko
  - příklad = przykład
  - ...

- »rz« ~ »rz« [r, z]
    - mrznout = marznąć
- Moře může zmrznout.
Morze może zmarznąć.

Literki i Słownictwo: z

- »z« ~ »Z«
  - Zikmund = Zygmunt
  - jazyk = język
  - nazývat = nazywać
  - od rzi = od rdzy
  - ...

- »z« ~ »ž«
  - zima = zima
  - mrazí = mrozi
  - zelený = zielony
  - zeť = zięć
  - vzít = wziąć
  - ...

Literki i Słownictwo: s, š

- »S« ~ »S«
  - si, sobě = sobie
  - sypat = sypać
  - sympatická = sympatyczna
  - svetr = sweter
  - signál = sygnał
  - ...

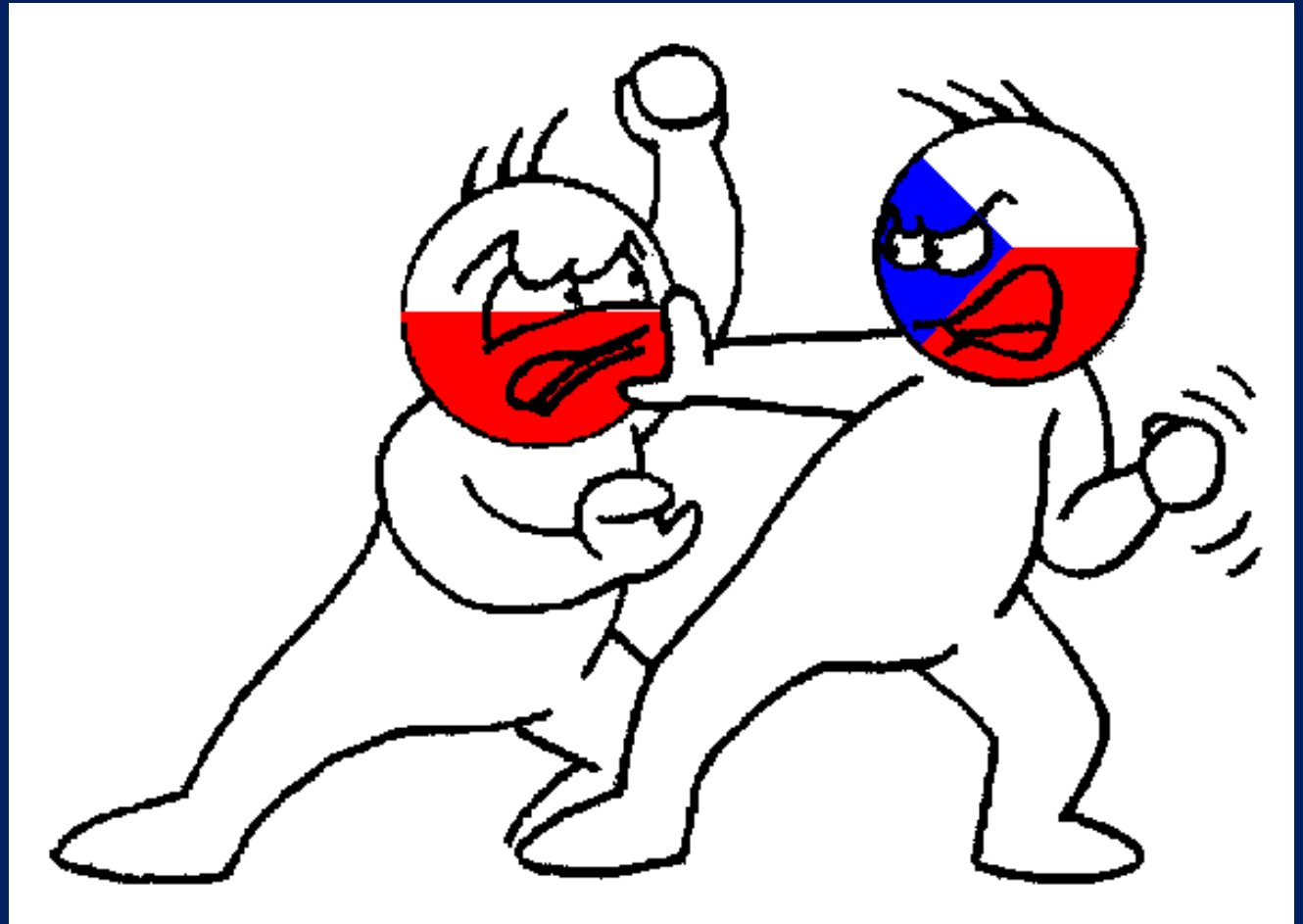
- »S« ~ »Ś«
  - se = się
  - sebe = siebie
  - sedět = siedzieć
  - síť = sieć
  - svítit = świecić
  - ...

- »Š« ~ »SZ«
  - široký = szeroki
  - šílený = szalony
  - šedý = szary
  - ...

Literki i Słownictwo: *t'*

- »*t'*« ~ »*ć*«
  - *tě* = *cie*
  - *těžký* = *ciężki*
  - *těhotenství* = *ciąża*
  - *tělo* = *ciało*
  - *Martin* ~ *Marcin*
  - *stín* = *cień*
  - *vtip* = *dowcip*
  - *tichý* = *cichy*
- bezokoliczniki czasowników zawsze »-*t*«
  - (nie »-~~*t'*~~«)

Zdradliwe słowa

Zdradliwe słowa

- květen = maj
- zápach = šmród
- chytrý = inteligentny
- čerstvý = świeży
- droga = narkotyk
- záchod = toaleta
- sklep = piwnica
- lávka = kładka
- statek = gospodarstwo rolnicze
- křeslo = fotel
- popírat = zaprzeczać
- puška = karabin
- motor = silnik
- přes pět let = ponad pięć lat
- od pěti let = od pory, kiedy ten człowiek miał pięć lat
- pilot rallye = kierowca rallye
- bezcenný = bezużyteczny
- ...

www.adamek.cz/pl/czeski

Tłumaczenia słów 1:2

- parasol
    - deszcz: deštník
    - słońce: slunečník
  - otworzyć
    - na klucz: odemknout
    - przez klamkę, plik, temat, sklep, spadochron, okno w Windows, ... : otevřít
  - chwalić
    - kogoś: chválit
    - - się: chlubit se
  - kierownica
    - prosta rowerowa/motorowa: řídítka
    - okrągła samochodowa: volant
  - prom
    - morze: trajekt
    - rzeka: přívoz
  - teren
  - przeżyć
    - Život se má **prožít**, ne přežít.
    - Žycie powinno **prežít**, nie przeżyć.
  - dzwonić
  - pomarańczowy
  - podobać się
  - ....
- 2:1
- miesiąc, księżyc
  - dlaczego, po co
  - znajomy, znany
  - przyjaciel, chłopak
  - kolor, farba
  - ....

Znělost – Dźwięczność

- h / ch
- g / k
- d / t
- ž / š
- d' / t'
- b / p
- v / f
- z / s

Asimilace – Asymilacja

- kde [gde]
- kdy [gdy]
- **kdo** [gdo]
- anekdota [anegdota]
- zkrat [skrat]
- zpověď [spověť]
- obrázku [obrásku]
- blízko [blísko]
- vzpomínají [vspomínají]
- posad'te se [posat'te se]
- výztuha [výstuha]
- sdělit [zdělit]
- na shledanou [na schledanou]
– Morava: [na zhledanou]
- sháním [scháním]
– Morava: [zháním]
- zpět : spět
- ztěžovat : stěžovat
- shlédnout : zhlédnout
- odvézt : odvést
- svézt : svést

Neutralizace – Neutralizacja

• proud	[prout]	• pokud	:	pokut
• klid	[klit]	• sud'	:	sut'
• běž	[běš]	• střed	:	střet
• tudíž	[tudíš]	• hold	:	holt
• srub	[srup]	• bav	:	baf
• hloub	[hloup]	• váz	:	vás
• plav	[plaf]	• pověz	:	pověs
• hlav	[hlař]	• oběd	:	objet
• hráz	[hrás]	• jed	:	jet
• snáz	[snás]	• med	:	met
• zpověď	[spověť']	• bod	:	bot
• posad' se	[posat' se]	• vez	:	ves
• standard	[standart]			
• doktorand	[doktorant]			

Znaki w Adresach Internetowych

@	zavináč
.	tečka
/	lomeno, lomítko
-	pomlčka (spojovník)
_	podtržítko
:	dvojtečka
~	vlnovka
www. adamek.cz	vé vé vé tečka adámek tečka cé zet <ul style="list-style-type: none"> • cz: Dwie literki ! cz ≠ č !

Jiná interpunkce

– Inna Interpunkcja

;	středník
,	čárka
“ ”	uvozovky
?	otazník
!	vykřičník
‘	apostrof
()	závorka

Diakritika – Diakrytyka

á, é, í, ó, ú, ý	čárka
ě, ž, š, č, ř, ď, ť, ň	háček
ů	kroužek
ö, ü, ä • w nazwiskach z niemieckiego • Böhm, Müller, ...	přehláska (přehlasované o)

```
# Pro programátory – Dla programistów
```

```
Příliš žlutoučký kuň úpěl ďábelské ódy.
```

```
## Znaková sada – Kod znaku
```

```
Windows-1250 (CP-1250)
```

```
UTF-8
```

```
## Kód jazyka – Kod języka (ISO 639-1)
```

```
CS == czeski język
```

```
Nie CZ! CZ == Czechy (Republika Czeska)
```

Rekapitulace – Rekapitulacja

- ˇ (š, ž, č, ň, ď, ...):
miękkie
- -i:
  - Di, ti, ni:
    - Czeskie słowa:
[d'], [t'], [ŋ]
  - Po innych głóskach:
    - »i« vs »y« nie ma wpływu na wymowę !
    - si, ci, zi:
zwykle twarde [s], [c], [z]
- K-
  - Czeskie słowa:
-y; nie -i
- á, é, í, ó, ú, ů, ý:
długa samogłoska [aaa], ...
- ó:
długie »o« ~~o~~
- bě, pě, vě, fě:
-J- ([bie]_{PL}, [pie]_{PL}, [wie]_{PL})
- mě:
-N- ([mnie]_{PL})
- dě, tě, ně
~ haczek nad d, t, n:
[d'e], [t'e], [ňe] ([nie]_{PL})

Co czytać?

- www.rozhlas.cz
- www.e15.cz
- www.ceskenoviny.cz

- www.adamek.cz

Aby si sousedé rozuměli...

... żeby sąsiedzi rozumieli się.

Martin Adámek

Náchod, Czechy

www.adamek.cz/pl/czeski